SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE
W TOMASZOWIE LUBELSKIM
w 2017 ROKU

- Tomaszów Lubelski, maj 2018-

WSTĘP

1) **FUNKCJONOWANIE POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE W TOMASZOWIE LUBELSKIM**

2) **SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ POWIATU Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ**

3) **SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ POWIATU Z ZAKRESU PIECZY ZASTĘPCZEJ**

4) **SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ POWIATU Z ZAKRESU REHABILITACJI SPOŁECZNEJ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH**

5) **WDRAŻANIE PROJEKTU FINANSOWANEGO Z EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO**

6) **WYKAZ POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ I PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE NA 2017 ROK**

WSTĘP

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Lubelskim, zwane dalej „Centrum”, jest jednostką organizacyjną powiatu. Centrum jest jednostką realizującą wiele zadań określonych w wielu aktach prawnych. Będąc w dalszym ciągu jednostką organizacyjną pomocy społecznej, Centrum jest równocześnie jednostką organizacyjną wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, realizuje zadania powiatu z zakresu rehabilitacji społecznej oraz ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Dodatkowo realizuje zadania na rzecz osób niepełnosprawnych, określone w programach Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, takich jak pilotażowy program „Aktywny Samorząd” czy „Program wyrównywania różnic między regionami”.

I. FUNKCJONOWANIE POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE W TOMASZOWIE LUBELSKIM

1. Podstawy prawne funkcjonowania Centrum

Centrum zostało utworzone na mocy Uchwały Nr III/17/99 Rady Powiatu w Tomaszowie Lubelskim z dnia 29 stycznia 1999 roku i jest jednostką budżetową powiatu tomaszowskiego w rozumieniu ustawy o finansach publicznych. Centrum realizuje zadania własne powiatu, zadania zlecone samorządom przez administrację rządową oraz inne zadania określone w odrębnych ustawach. Działania realizowane przez Centrum określają następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2017 r. poz. 1769 z późn. zm.) oraz akty wykonawcze.
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2018 roku, poz. 998) wraz z aktami wykonawczym.
3. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2018 roku, poz. 511 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi.
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 roku, poz. 1390).

Centrum działa na podstawie:

1. Statutu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Lubelskim przyjętego Uchwałą Nr XXIII/224/2017 Rady Powiatu w Tomaszowie Lubelskim z dnia 28 lutego 2017 roku.
2. Regulaminu organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Lubelskim przyjętego Uchwałą Nr 336/2018 Zarządu Powiatu w Tomaszowie Lubelskim z dnia 21 lutego 2018 roku.
3. Zarządzenia Nr 52 Starosty Tomaszowskiego z dnia 8 grudnia 2011 roku, w którym Centrum wyznaczone zostało od 1 stycznia 2012 roku na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu tomaszowskiego.

2. Struktura organizacyjna, system pracy, kadra

Centrum opiera się na strukturze przyjętej w regulaminie organizacyjnym uchwalonym przez Zarząd Powiatu Uchwałą Nr 336/2018 z dnia 21 lutego 2018 roku. W strukturze Centrum utworzono następujące komórki organizacyjne:

1. Dział do spraw pomocy społecznej i pieczy zastępczej, w którym utworzono Zespół do spraw pieczy zastępczej.
2. Dział do spraw rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.
3. Dział do spraw obsługi finansowej.

Na koniec grudnia 2017 roku obsadę kadrową Centrum stanowiło 16 osób zatrudnionych na 15,5 etatach, w tym dyrektor Centrum, kierownik Działu ds. pomocy społecznej i pieczy zastępczej, główny księgowy, dwóch starszych specjalistów pracy socjalnej, dwóch starszych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, starszy księgowy, starszy specjalista, starszy referent, referent, dwóch psychologów, pomoc administracyjna, sprzątaczka.

Kadra to specjaliści, którzy posiadają szereg dodatkowych specjalizacji i uprawnień. W 2017 roku pracownicy Centrum uczestniczyli łącznie w 35 szkoleniach, konferencjach i spotkaniach. W 2017 roku 1 osoba odbyła zorganizowany w Centrum staż w ramach przygotowania zawodowego, organizowano także praktyki studenckie dla studentów szkół wyższych.

3. Budżet Centrum

Działalność oraz zadania realizowane przez Centrum finansowane są z budżetu powiatu, dotacji celowych z budżetu państwa, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz innych źródeł. Centrum prowadzi gospodarkę finansową na zasadach obowiązujących w samorządowych jednostkach budżetowych.

W 2017 roku wydatki z budżetu wyniosły 3 669 731,23 zł, na planowane 3 886 494 zł, co stanowi 94,42% planu. W stosunku do budżetu zrealizowanego w 2016 roku, który wynosił 3 573 173,97 zł, budżet w 2017 roku był wyższy o kwotę 96 557,26 zł. Centrum w 2017 roku uzyskało dochody w łącznej wysokości 612 185,89 zł i są to dochody wyższe w stosunku do roku poprzedniego o kwotę 60 343,22 zł.

W 2017 roku Centrum podczas realizacji zadań z zakresu rehabilitacji społecznej wydatkowało środki pozabudżetowe a przyznane dla powiatu tomaszowskiego przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Wykorzystano łącznie kwotę 2 811 602,32 zł i w stosunku do 2016 roku, w którym wydatkowano kwotę 2 455 275 zł, jest to kwota wyższa o 356 327,32 zł. Wydatkowano również środki finansowe z PFRON na realizację zadań pilotażowego programu Aktywny Samorząd w wysokości 67 286,35 zł oraz na realizację „Programu wyrównywania różnic miedzy regionami III" w wysokości 347 130 zł.

II. SPRAWOZADANIE Z REALIZACJI ZADAŃ POWIATU Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ

Podstawa prawna do realizacji zadań pomocy społecznej

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na samorządy wszystkich szczebli obowiązek realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej. Wśród tych zadań są zadania własne oraz zadania z zakresu administracji rządowej zlecone powiatowi. Zadania pomocy społecznej w powiatach, zgodnie z art. 112 wyżej powołanej ustawy, wykonują powiatowe centra pomocy rodzinie. Centrum realizuje zadania wyszczególnione w art. 19 oraz art. 20 ustawy.

1. Opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami oraz koordynacja realizacji strategii

„Strategia rozwiązywania problemów społecznych powiatu tomaszowskiego na lata 2016 – 2022", została przyjęta przez Radę Powiatu w Tomaszowie Lubelskim Uchwałą Nr XV/155/2016 z dnia 27 czerwca 2016 roku. Za cel generalny Strategii uznano: „Dążenie do

zintegrowanego i efektywnie działającego systemu zapobiegania i rozwiazywania problemów społecznych występujących wśród mieszkańców Powiatu Tomaszowskiego". Określono również cele strategiczne:
Cel strategiczny I: Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, zapewniająca właściwe warunki do życia i rozwoju rodzin.
Cel strategiczny II: Poprawa psychofizycznego funkcjonowania osób niepełnosprawnych i osób starszych w wymiarze indywidualnym i społecznym.
Cel strategiczny III: Rozwój systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.
Cel strategiczny IV: Wzmacnianie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Koordynatorem realizacji strategii zgodnie z art. 112 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej jest Centrum. Monitoring i ewaluacja realizacji strategii polegać będą na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych, czy też narastanie poszczególnych kwestii społecznych. Raport z realizacji w 2017 roku strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie tomaszowskim stanowi Załącznik Nr 1 do sprawozdania.

2. Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa

Poradnictwo specjalistyczne: psychologiczne, prawne i rodzinne, w tym pedagogiczne, socjologiczne, socjalne, medyczne świadczone było przez pracowników merytorycznych Centrum, psychologa, a także przez kadrę Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Tomaszowie Lubelskim oraz Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia w Tyszowcach. Łącznie w 2017 roku wsparciem w tej formie objęto 2322 osoby, którym udzielono łącznie 4 783 porady.

Centrum objęło specjalistycznym poradnictwem łącznie 963 osoby, którym udzielono łącznie 1855 porad, w tym: 1451 dotyczyło poradnictwa rodzinnego (także dla rodzin z osobą niepełnosprawną), 98 prawnego, 306 psychologicznego.

Poradnictwo Centrum dotyczyło głównie spraw opiekuńczo- wychowawczych, trudności wychowawczych, uzyskania lub podwyższenia alimentów, procedury adopcyjnej, uregulowania kontaktów z dziećmi, dostępu dla dzieci do specjalistycznej pomocy, usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej, współpracy z instytucjami/organizacjami działającymi na rzecz pomocy dziecku i rodzinie, prawidłowych oddziaływań wychowawczych, właściwej komunikacji z rodziną pochodzenia dziecka, opieki nad osobą niepełnosprawną, obowiązujących przepisów z zakresu zabezpieczenia społecznego oraz prawa rodzinnego i opiekuńczego, pozbawienia władzy rodzicielskiej, procedur obowiązujących podczas ubiegania się o świadczenia pomocy społecznej i świadczenia rodzinne, praw osób niepełnosprawnych, uprawnień do korzystania z dofinansowań, postępowania przed sądem w sprawach związanych z ustanowieniem kurateli lub opieki prawnej, postępowania w ZUS, KRUS, PZON w sprawie ustalenia niepełnosprawności, procedury odwoławczej od wydanego orzeczenia, o systemie zabezpieczenia dla osoby chorej psychicznie, jej uprawnień i możliwości leczenia, zasad ubiegania się i odpłatności za pobyt w DPS.

3. Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze

Centrum udzieliło w 2017 roku pomocy na kontynuowanie nauki 2 osobom opuszczającym młodzieżowe ośrodki wychowawcze. Wypłacono świadczenia na łączną kwotę 9 298 zł.

4. **Pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mającym trudności w integracji ze środowiskiem**

Wychowankom mającym trudności w integracji ze środowiskiem po opuszczeniu różnego typu placówek udzielana jest pomoc w tym zakresie. Prowadzona jest praca socjalna ukierunkowana głównie na podejmowanie przez młodych ludzi działań w ramach aktywizacji edukacyjnej, zawodowej i społecznej oraz uzyskanie świadczeń i pomocy materialnej zgodnie z przepisami prawa.

5. **Prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym, umieszczanie w nich skierowanych osób oraz nadzór nad ich działalnością**

W powiecie tomaszowskim funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej w Tyszowcach, przeznaczony dla 168 osób w podeszłym wieku i niepełnosprawnych fizycznie. Centrum współpracuje z Domem na zasadnie doradztwa, umieszcza w Domu osoby skierowane przez gminy oraz prowadzi nadzór nad działalnością merytoryczną placówki. Nadzór ten odbywa się poprzez stały kontakt z Dyrektorem placówki, pomoc w przygotowaniu i ocenie dokumentów regulujących pracę Domu, kontrolę terminów składania oraz poprawności sprawozdań czy też terminowego wnoszenia projektu obwieszczenia o koszcie utrzymania w Domu, który następnie ogłaszany jest przez Starostę Tomaszowskiego w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego.

W roku 2017 nieznacznie wzrosła liczba mieszkańców Domu w stosunku do roku 2016, w którym na koniec grudnia w placówce przebywały 108 osób. Na koniec 2017 roku w Domu przebywało 119 osób, w tym 20 osób przebywających na podstawie przepisów sprzed 2004 roku oraz 99 osób skierowane przez gminy na podstawie przepisów obowiązujących od 01.01.2004 roku. W 2017 roku Centrum umieściło 43 osoby skierowanych przez gminy, 9 osób zostało wypisanych, 21 zmarło.

Wykonany budżet jednostki w 2017 roku to kwota 4 023 200 zł i w stosunku do budżetu wykonanego w 2016 roku, który wyniósł 3 587 094 zł, była to kwota wyższa o 436 106 zł. Dom spełnia wymagania określone standardem oraz świadczy usługi na wysokim poziomie. Pomimo tego oraz mimo prowadzonej akcji promującej Dom, współpracy z innymi podmiotami, a także udzielania osobom indywidualnym poradnictwa w zakresie kierowania do DPS w dalszym ciągu Dom posiada dużą liczbę miejsc wolnych. Informacja o działalności Domu stanowi Załącznik Nr 2 do niniejszego sprawozdania.

6. **Prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz nadzór nad ich działalnością**

Zdiagnozowane potrzeby wykazują, że na terenie powiatu tomaszowskiego zasadnym byłoby utworzenie mieszkań chronionych, w których możliwe byłoby prowadzenie procesu

usamodzielniania wychowanków opuszczających pieczę zastępczą, zarówno instytucjonalną, jak i rodzinną. W 2017 roku nie było jednak możliwości pozyskania na realizację tego zadania jakichkolwiek środków zewnętrznych. Zadanie wdrożone zostanie do realizacji w przypadku pozyskania środków na ten cel.

7. Prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej oraz nadzór nad działalnością

Na terenie powiatu funkcjonuje Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Tomaszowie Lubelskim. Centrum współpracuje z Ośrodkiem na zasadnie doradztwa metodycznego oraz prowadzi nadzór merytoryczny nad jego działalnością. Ośrodek prowadzi interwencję kryzysową, której celem jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. W 2017 roku przeprowadzono kontrolę działalności Ośrodka. Sporządzano protokół pokontrolny, a następnie zalecenia pokontrolne. Kopie tych dokumentów przekazane zostały do Starosty Tomaszowskiego, w imieniu którego Centrum prowadzi nadzór nad jednostką. Zalecenia dotyczyły przekazania zgromadzonej w pomieszczeniach Ośrodka odzież używanej do organizacji pozarządowej, określenia godziny pracy Ośrodka w dokumencie regulującym działalność Ośrodka, uzupełnienia regulaminu organizacyjnego o udzielanie w sytuacjach uzasadnionych schronienia do 3 miesięcy oraz podjęcia działań w celu zapewnienia możliwości świadczenia przez Ośrodek schronienia na rzecz osób w kryzysie, przeanalizowania Statutu i Regulaminu organizacyjnego w celu ujednolicenia ich zapisów, przeanalizowania zapisów Statutu i Regulaminu organizacyjnego pod kątem kategorii klientów, którym udzielane jest wsparcie, w celu określenia, czy na ich rzecz świadczona będzie jedynie interwencja kryzysowa, czy również inne świadczenia wynikające z ustawy o pomocy społecznej, podjęcia działań w celu uregulowania współpracy z Policją, przeanalizowania sposobu dokumentowania spraw, dostosowania formularzy do wniosków wynikających z kontroli, ujednolicenia systemu ewidencjonowania spraw, prowadzenia postępowań zgodnie z zapisami ustawy z dnia 14 czerwca 1960 kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 roku, poz. 1257 z późn. zm.) oraz zapisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2016 roku, poz. 922), realizowania wszystkich zadań nałożonych na Ośrodek, a określonych w Regulaminie organizacyjnym oraz przedłożenia programu służącego działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą pod obrady Rady Powiatu w Tomaszowie Lubelskim. Kierownik Ośrodka zobowiązał się do realizacji powyższych zaleceń.

Z usług Ośrodka w 2017 roku skorzystało 430 osób, w tym 93 osoby doświadczające przemocy w rodzinie. Łącznie udzielono 1 891 porad. Ponadto OIK przeprowadził szereg szkoleń, zajęć oraz spotkań z uczniami i rodzicami. Ze wsparcia tego typu skorzystało łącznie 479 osób. Wykonany budżet jednostki na 2017 roku to kwota 340 868,81 zł. Informacja o działalności OIK stanowi Załącznik Nr 3 do niniejszego sprawozdania.

8. Udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach

Udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach prowadzone było przez wszystkich pracowników Centrum. Informacje udzielane mieszkańcom powiatu dotyczyły głównie:

uprawnień przysługujących podczas ubiegania się o wsparcie w instytucjach pomocy społecznej, procedur rozpatrywania wniosków i kryteriów uprawniających do tego typu świadczeń, możliwości ubiegania się przez osoby niepełnosprawne o dofinansowanie do zakupu niezbędnych przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych oraz sprzętu rehabilitacyjnego, zasad korzystania z dofinansowania do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym, procedur rozpatrywania wniosków o likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, możliwości ubiegania się w PZON, ZUS, KRUS o wydanie orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych lub o niezdolności do pracy, oraz procedury odwoławczej od tych orzeczeń, możliwości ubiegania się o świadczenia określone w ustawie o świadczeniach rodzinnych, przepisów dotyczących kierowania i ponoszenia odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej, zasad obowiązujących przy tworzeniu rodziny zastępczej, informacji o kompetencjach Centrum, zakresie danych objętych ochroną danych osobowych, instytucjach uprawnionych do kierowania wniosków do Sądu o przymusowe leczenie osoby uzależnionej od alkoholu, informacji o Karcie Dużej Rodziny.

Udzielanie informacji nie jest stale ewidencjonowane ze względu na to, że jest to czynność czasochłonna i przy tak dużej liczbie osób korzystających ze wsparcia Centrum nie jest możliwa do wykonania. Informacje udzielane są klientom zgłaszającym się do jednostki, jak również telefonicznie.

9. Szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu

Zadanie realizowane jest we współpracy z innymi podmiotami. W 2017 roku zorganizowano cztery szkolenia dla pracowników i kierowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej:

1. Szkolenie „Wywiad PLUS". Szkolenie odbyło się 17 marca 2017 roku. Udział wzięło 41 osób z ośrodków pomocy społecznej.
2. Spotkanie szkoleniowe „Profesjonalizacja kadry pomocy społecznej", podczas którego poruszano zagadnienia związane z nowelizacją kodeksu postępowania administracyjnego oraz realizacji zadań pomocy społecznej w świetle nadzoru prowadzonego przez LUW. W spotkaniu udział wzięło 121 osób z jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.
3. Spotkanie wspierające samorządy lokalne organizowane we współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Lublinie w ramach projektu „Ekonomia społeczna-drogowskaz rozwoju społecznego". Spotkanie odbyło się 27 czerwca 2017 roku. Udział wzięło 19 osób z jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu.
4. Spotkanie szkoleniowe dotyczące współpracy powiatu i gminy w myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, radzeniu sobie w sytuacjach konfliktowych oraz zadaniach wynikających z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Spotkanie odbyło się 17 listopada 2017 roku. W szkoleniu uczestniczyło 75 osób z jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej z terenu powiatu tomaszowskiego.

10. Doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu

Doradztwo metodyczne realizowane przez Centrum skierowane było do kierowników i pracowników jednostek pomocy i integracji społecznej oraz podmiotów współpracujących z Centrum. Do końca 2017 roku udzielono łącznie 78 porady z zakresu doradztwa na tematy dotyczące procedur, zasad i przepisów obowiązujących w/w jednostki, procedur podejmowania uchwał przez Zarząd Powiatu, współpracy rodzin z asystentem rodziny, kontaktów dzieci umieszczonych w pieczy z rodzicami, współpracy z Sądem, procedur umieszczania dzieci w pieczy, przepisów wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o pomocy społecznej, ustawy o rehabilitacji zawodowej

i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych, a także możliwości wynikających z realizacji programów PFRON.

11. Podejmowanie innych działań wynikających z rozeznanych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych

Realizując to zadanie Centrum podejmowało następujące działania:

1. We współpracy z Kuratorium Oświaty w Lublinie oraz ośrodkami pomocy społecznej zorganizowano wypoczynek dla dzieci z terenu powiatu tomaszowskiego. W 2017 roku 154 dzieci i młodzieży w wieku od 7 do 15 lat z rodzin najuboższych skorzystało z wypoczynku letniego. Wypoczynek zorganizowany został w 4 terminach:
   - 10.07. - 21.07.2017 roku w Starym Sączu, udział wzięło 30 dzieci,
   - 21.07.- 01.08.2017 roku w Starym Sączu, udział wzięło 39 dzieci,
   - 08.08 - 19.09. 2017 roku w Darłowie, udział wzięło 40dzieci,
   - 20.08 - 31.08.2017 r. w Rzucewie udział wzięło 45 dzieci.

   Wzorem lat ubiegłych Centrum zajmowało się rekrutacją, kompletowaniem dokumentacji oraz kontaktami z ośrodkami i rodzicami. Wydelegowany pracownik Centrum był również obecny w czasie wyjazdu i przyjazdu dzieci na wszystkie zorganizowane turnusy.
2. Centrum będąc Członkiem Stowarzyszenia Centrum, skupiającego powiatowe centra pomocy rodzinie z całej Polski, reprezentuje interesy pomocy społecznej szczebla powiatowego, a także czynnie uczestniczy w konsultacjach dotyczących tworzenia prawa z zakresu pomocy społecznej, rehabilitacji osób niepełnosprawnych i pieczy zastępczej. W 2017 roku odbyło się XII Ogólnopolskie Forum Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie i Miejskich Ośrodków Pomocy Rodzinie pn. „Zawsze z rodziną", w którym uczestniczyło dwóch przedstawicieli Centrum.
3. Dwóch pracowników Centrum w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie włączonych jest w skład zespołów interdyscyplinarnych powołanych przez Wójta Gminy Tomaszów Lubelski oraz Burmistrza Tomaszowa Lubelskiego. W 2017 roku każdy z przedstawicieli Centrum uczestniczył w 4 spotkaniach zespołu.
4. Przedstawiciele Centrum uczestniczyli w spotkaniu opłatkowym w WTZ w Grabowicy, Stowarzyszeniu „Samarytanin", „Tomaszowskie Amazonki", obchodach Dnia Kobiet, obchodach Światowego Dnia Wiedzy na Temat Autyzmu, uroczystościach 226 rocznicy uchwalenia Konstytucji 3-go Maja, w obchodach Dnia Godności Osoby z Niepełnosprawnością Intelektualną, jubileuszu 45-lecia Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Janusza Korczaka w Tomaszowie Lubelskim, 110-lecu Tomaszowskiej Straży Pożarnej połączonej z Powiatowymi Obchodami Dnia Strażaka, jubileuszu V-lecia Stowarzyszenia „Tomaszowskie Amazonki", Festiwalu Piosenki Biesiadnej w Domu Pomocy Społecznej w Tyszowcach, uroczystości wręczenia Wyróżnień Srebrny Gryf, spotkaniu integracyjnym Zarządu Polskiego Stowarzyszenia Diabetyków w Tomaszowie Lubelskim, konferencję podsumowującą projekt „Aktywny senior, to zdrowy senior", 10-lecie działalności Środowiskowego Domu Samopomocy w Szarowoli, „Misterium Bożonarodzeniowym", uroczystościach wigilijnych organizowanych przez stowarzyszenia i in. podmioty oraz w szeregu imprez patriotycznych
5. Pracownicy Centrum w 2017 roku uczestniczyli w spotkaniu organizowanym przez ZUS, w związku z „Dniem Otwartym w ZUS dla Osób Niepełnosprawnych".
6. Na wniosek zainteresowanych podmiotów wydano 1 referencję dotyczącą współpracy z Centrum.

12. Sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego

W 2017 roku Centrum przekazywało sprawozdania w wersji elektronicznej przy wykorzystaniu Centralnej Aplikacji Statystycznej, zarządzanej przez Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Sprawozdania z realizacji zadań, zarówno okresowe jak i jednorazowe przekazywane były do Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz bezpośrednio do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Sprawozdania sporządzali merytoryczni pracownicy Centrum.

13. Sporządzanie sprawozdawczości, informacji, analiz, raportów z realizowanych zadań

Centrum sporządza w/w dokumenty z realizowanych zadań na potrzeby Rady i Zarządu Powiatu, Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego, Komisji Budżetu, Komisji Zdrowia i Pomocy Społecznej, Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Marszałka Województwa Lubelskiego oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie, Wojewody Lubelskiego oraz Wydziału Polityki Społecznej, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Oddziału Lubelskiego PFRON i innych w zależności od potrzeb.

14. Sporządzanie i przedstawienie Radzie Powiatu corocznego sprawozdania Centrum oraz wykazu potrzeb w zakresie pomocy społecznej

Wypełniając zapis ustawowy w dniu 30.05.2017 roku Centrum przedłożyło Radzie Powiatu w Tomaszowie Lubelskim sprawozdanie z działalności w 2016 roku wraz z wykazem potrzeb na 2017 rok. Sprawozdanie zostało przyjęte w dniu 12 czerwca 2017 roku na XXVI Sesji Rady Powiatu w Tomaszowie Lubelskim.

15. Sporządzanie i przedstawienie Radzie Powiatu corocznej oceny w zakresie pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej obejmującą w szczególności: infrastrukturę, kadrę, organizacje pozarządowe i nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej bez względu na podmiot je finansujący i realizujący; a także osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej, rodzaje ich problemów oraz ich rozkład ilościowy

W 2017 roku tutejsze Centrum sporządziło „Ocenę zasobów pomocy społecznej za rok 2016 dla powiatu tomaszowskiego". Sporządzona ocena została przedłożona Radzie Powiatu w Tomaszowie Lubelskim 28 kwietnia 2017 roku, a następnie została przekazana za pośrednictwem Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie do Sejmiku Województwa Lubelskiego. Ocena wraz z rekomendacjami ma stanowić podstawę planowania budżetu na następny rok, ma umożliwić określenie poziomu zabezpieczenia potrzeb mieszkańców w sferze pomocy społecznej oraz wskazać niezbędne działania do ich zapewnienia. Dane uwzględnione w ocenie pochodziły ze sprawozdawczości Centrum oraz przedłożonych informacji następujących jednostek organizacyjnych: Domu Pomocy Społecznej w Tyszowcach, Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia w Tyszowcach, Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Tomaszowie Lubelskim, Ośrodka Wsparcia w Tomaszowie Lubelskim, Powiatowego Urzędu Pracy w Tomaszowie Lubelskim, a także z danych z Warsztatów Terapii Zajęciowej w Muratynie, Tomaszowie Lubelskim i Grabowicy. Wnioski z oceny wskazują, że problemy społeczne dotykające mieszkańców powiatu mają wieloaspektowy charakter, a ich rozwiązanie wymaga działań zintegrowanej współpracy instytucjonalnej, przy jednoczesnym zaangażowaniu sfery społecznej, gospodarczej i pozarządowej. Skala istniejących problemów społecznych ukazuje potrzebę zwiększenia nakładów finansowych w celu realizacji nałożonych ustawowo zadań. W celu ich

zaspokojenia konieczne będzie wykorzystanie środków pochodzących z budżetu państwa, także z funduszy zewnętrznych. Wysokość środków finansowych PFRON przekazywanych powiatowi tomaszowskiemu na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej powoduje, że potrzeby środowiska osób niepełnosprawnych w 2017 roku zaspakajane były na niewystarczającym poziomie.

16. Pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, w zakresie indywidualnego programu integracji, oraz opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia

W okresie od stycznia do grudnia 2017 roku na terenie powiatu tomaszowskiego nie przebywali cudzoziemcy, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą i z tego powodu wymagaliby objęcia indywidualnym programem integracji.

17. Prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz nadzór nad ich działalnością

Zadanie to jest zadaniem z zakresu administracji rządowej realizowanym przez powiat. Ośrodek Wsparcia w Tomaszowie Lubelskim funkcjonuje jako jednostka pomocy społecznej typu dziennego, prowadzona na zlecenie powiatu przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnością Intelektualną Koło w Tomaszowie Lubelskim.

Ośrodek przeznaczony jest dla 20 osób z zaburzeniami psychicznymi typu B (upośledzenie umysłowe). W 2017 roku z usług Ośrodka korzystało łącznie 24 uczestników. Były to osoby w wieku od 24 do 62 lat, 17 uczestników to osoby ubezwłasnowolnione. Na działalność Ośrodka w 2017 roku z dotacji samorządu wydatkowano 319 536,00 zł. Ponadto Ośrodek pozyskał środki zewnętrzne pochodzące z darowizn w wysokości 18 751,69 zł.

W 2017 roku Centrum wydało łącznie 39 decyzji o skierowaniu oraz decyzji naliczających opłatę za korzystanie z usług Ośrodka. Zgodnie z planem kontroli kontrolę działalności Ośrodka przewidziano na rok 2018. Informacja o działalności Ośrodka Wsparcia stanowi Załącznik Nr 4 do niniejszego sprawozdania.

18. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia

W ramach zadań wynikających z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie powstał Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia w Tyszowcach. Jest to zadanie powiatu z zakresu administracji rządowej. Placówka zapewnia całodobowe, okresowe schronienie ofiarom i świadkom przemocy domowej oraz świadczy specjalistyczne poradnictwo psychologiczne, prawne, pedagogiczne, terapeutyczne, socjalne i podstawowe medyczne na rzecz tych osób. Centrum współpracuje z SOW na zasadnie doradztwa metodycznego. Budżet SOW w 2017 roku wyniósł 454 500,00 zł. Z pobytu w Ośrodku skorzystało 49 osób. Ponadto 1037 osobom udzielono pomocy w ramach poradnictwa specjalistycznego. Informacja o działalności SOW stanowi Załącznik Nr 5 do niniejszego sprawozdania.

19. Przygotowywanie projektów dokumentów określających treść zawieranych porozumień i umów przez organy powiatu z innymi organami lub jednostkami dotyczących prowadzonych spraw.

Zadanie to realizowane było poprzez przygotowywanie projektów umów i porozumień z innymi instytucjami i podmiotami. Projekty dotyczyły m.in. zmian w wysokości dotacji na zadanie zlecone przez powiat do realizacji organizacji pozarządowej, porozumień pomiędzy

powiatami na finansowanie kosztu pobytu dzieci pochodzących z terenu powiatu tomaszowskiego w rodzinnej pieczy zastępczej i placówkach opiekuńczo – wychowawczych, oraz pochodzących z innych powiatów a przebywających w rodzinach zastępczych na terenie powiatu tomaszowskiego. W 2017 roku przygotowano łącznie 9 projektów umów i porozumień.

II. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ POWIATU Z ZAKRESU PIECZY ZASTĘPCZEJ

Zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej Starosta Tomaszowski wykonuje za pośrednictwem Centrum, które zarządzeniem Starosty Nr 52 z dnia 8 grudnia 2011 roku wyznaczone zostało na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu tomaszowskiego. Za prawidłową realizację zadań merytorycznych odpowiada wyodrębniony w dziale ds. pomocy społecznej i pieczy zastępczej zespół do spraw pieczy zastępczej. Pozostałe zadania dotyczące finansowania świadczeń wykonywane są przez pracownika odpowiedzialnego za realizację świadczeń w dziale.

1. Opracowanie i realizacja 3 – letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych

W powiecie tomaszowskim podejmowane były działania w oparciu o „Powiatowy programu rozwoju pieczy zastępczej w powiecie tomaszowskim na lata 2016-2018". Programem służy określeniu corocznego limitu rodzin zastępczych zawodowych oraz usystematyzowaniu i ukierunkowaniu działań oraz ustaleniu priorytetów i zakresu prowadzonej działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej na terenie powiatu tomaszowskiego. Program przyjęty został Uchwałą Nr XV/156/2016 Rady Powiatu w Tomaszowie Lubelskim z dnia 27 czerwca 2016 roku.

Za cel główny Programu wsparcie i rozwój pieczy zastępczej na terenie powiatu tomaszowskiego Określono także cele szczegółowe:

1. Wspieranie istniejących form pieczy zastępczej.
2. Promowanie rodzicielstwa zastępczego i rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej.
3. Pomoc wychowankom będącym w pieczy zastępczej w przygotowaniu się do usamodzielnienia.
4. Profesjonalizacja kadry pieczy zastępczej.

Koordynatorem Programu jest Centrum. Sprawozdanie z realizacji w/w Programu w roku 2016 stanowi załącznik do „Raportu z realizacji Powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych powiatu tomaszowskiego na lata 2016- 2022".

2. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo – wychowawczych

Piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Pieczę zastępczą organizuje powiat. Sprawowana jest w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Wszystkie dzieci z powiatu tomaszowskiego przebywające w pieczy zastępczej zostały umieszczone na podstawie orzeczeń sądu. Głównymi powodami umieszczania dzieci w rodzinach zastępczych są najczęściej: bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, uzależnienia rodziców, pobyty rodziców za granicą oraz długotrwałe i ciężkie choroby. Na terenie powiatu tomaszowskiego w 2017 roku funkcjonowało 56 rodzin zastępczych, w których wychowywało się 84 wychowanków. Szczegółowo obrazuje to tabela 1.

Tabela 1. Rodzaje rodzin zastępczych w powiecie tomaszowskim

Rodzaj rodziny zastępczej	**Liczba rodzin**	**Liczba dzieci w rodzinach**
Spokrewnione (dziadkowie i rodzeństwo)	40	55
Niezawodowe	14	20
Zawodowe	2	9
Łącznie	56	84

W 2017 roku na terenie powiatu powstało 6 nowych rodzin zastępczych, w których umieszczono 9 dzieci. Dwoje dzieci zostało umieszczonych w istniejącej już wcześniej rodzinie zastępczej. Troje dzieci powróciło pod opiekę rodziców biologicznych. Pięcioro wychowanków usamodzielniło się. Trójka dzieci została umieszczona w placówce opiekuńczo - wychowawczej. Czwórka dzieci została przysposobiona.

Dla każdego z wychowanków pieczy zastępczej przygotowywano plan pomocy, we współpracy z asystentem rodziny/ pracownikiem socjalnym ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce pochodzenia dziecka, rodziną zastępczą i innymi osobami działającymi na rzecz dziecka i rodziny. Rodzinom zastępczym udzielano pomocy w realizacji zadań wynikających z ustawy o pieczy zastępczej (art.40.1). Dla każdej rodziny zastępczej prowadzono odrębną dokumentację. Praca z rodzinami zastępczymi i członkami tych rodzin była prowadzona zarówno w ich miejscu zamieszkania jak i w siedzibie Centrum. Wszystkim rodzinom zastępczym zapewniono dostęp do specjalistycznej pomocy dla umieszczonych w nich dzieci, głównie psychologicznej, pedagogicznej i prawnej. Współpracowano w tym zakresie z pedagogami szkolnymi, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Tomaszowie Lubelskim, Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną w Tomaszowie Lubelskim.

Tabela 2. Liczba rodzin i dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo wychowawczych w latach 2015 - 2017

Wyszczególnienie	**2015**	**2016**	**2017**
Liczba rodzin zastępczych ogółem	55 w tym 38 spokrewnionych, 15 niezawodowych i 2 zawodowe	59 w tym 43 spokrewnionych, 14 niezawodowych i 2 zawodowe	56 w tym 40 spokrewnionych, 14 niezawodowych i 2 zawodowe
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	80	91	84
Liczba nowo ustanowionych rodzin zastępczych	9	8	6
Liczba dzieci umieszczonych w nowych rodzinach zastępczych	15	15	9
Liczba dzieci umieszczonych w ciągu roku w placówkach	4	5	7

opiekuńczo-wychowawczych			
Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych ogółem	25	28	23

3. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Wsparcie organizowano dla 33 wychowanków pieczy zastępczej, w tym 29 wychowanków, którzy opuścili pieczę zastępczą (zarówno rodzinną jak i instytucjonalną) po wejściu w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i są usamodzielniani na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów oraz 4 wychowanków, którzy usamodzielniają się na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem wejścia w życie zapisów w/w ustawy. Wszystkim usamodzielnianym udzielano pomocy w opracowywaniu i realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia, wszechstronnego wsparcia, poradnictwa oraz wypłacano świadczenia pieniężne.

4. Prowadzenie naboru kandydatów oraz tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych oraz prowadzenie działalności diagnostyczno – konsultacyjnej.

Centrum prowadzi stały nabór kandydatów na rodziny zastępcze. Informacje o poszukiwaniu kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej były umieszczone na stronie internetowej Centrum, na tablicy ogłoszeń. Informacje pojawiły się również na stronie internetowej Tomaszowski Portal Informacyjny, stronie internetowej miasta Tomaszów Lubelski, Tomaszowiak.pl., oraz umieszczone zostały w gablotach informacyjnych w Parafiach. Informacje udzielane były osobom zainteresowanym przez pracowników telefonicznie, bądź w siedzibie Centrum. Kandydaci mogli uzyskać od pracowników szczegółowe informacje dotyczące warunków, które należy spełnić, aby zostać rodziną zastępczą oraz informacje na temat szkoleń i całej procedury kwalifikacyjnej. Szkolenia kandydatów na rodziny zastępcze mogą przeprowadzać dwaj pracownicy Centrum, posiadający stosowne uprawnienia trenerskie. W roku 2017 nie odbyły się tego typu szkolenia ze względu na brak kandydatów.

Wszystkim rodzinom zastępczym udzielana była pomoc w wypełnianiu zadań wynikających z pieczy zastępczej. Rodziny zastępcze z terenu powiatu tomaszowskiego mogły liczyć na wsparcie merytoryczne, poradnictwo specjalistyczne, wsparcie psychologiczne i pedagogiczne oraz w razie potrzeb kierowane były do instytucji profesjonalnie zajmujących się występującymi problemami. Rodziny zastępcze miały możliwość uczestnictwa w spotkaniach grup wsparcia, wymiany doświadczeń z osobami sprawującymi pieczę zastępczą.

5. Prowadzenie placówek opiekuńczo- wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym

Na terenie powiatu tomaszowskiego nie funkcjonują placówki opiekuńczo-wychowawcze. W związku ze zmianą zasad umieszczania dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej aktualnie nie występuje konieczność utworzenia placówki opiekuńczo-

wychowawczej na terenie powiatu. W przypadku konieczności zabezpieczenia dzieciom opieki w placówce podejmowana jest współpraca z powiatem zamojskim i miastem Zamość. Zgodnie z art. 191 ust. 5 ustawy zawierane jest porozumienie w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości ponoszonych wydatków.

6. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego, a także wspieranie psychologiczno – pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

W 2017 roku w rodziny zastępczy miały możliwość rozwijania umiejętności wychowawczych oraz nabywania nowych kwalifikacji zawodowych. Ponadto miały możliwość spotykania się w ramach grupy wsparcia prowadzonej przez psychologa.

W 2017 roku rodziny zastępcze z terenu powiatu tomaszowskiego miały możliwość odbycia szkolenia p.n. „Stop agresji". Ze szkolenia skorzystało 16 osób. Szkolenie podzielone było na 2 części w wymiarze 6 godzin dydaktycznych. Szkolenie obejmowało między innymi zagadnienia dotyczące zjawiska agresji zarówno w szkole jak i w domu, skutków ignorowania agresji oraz sposobów reagowania na zjawiska agresywne.

Rodzice zastępczy korzystali z organizowanego przez Centrum wsparcia pedagogicznego i psychologicznego. W razie potrzeb kierowani byli do instytucji profesjonalnie zajmujących się występującymi problemami. Centrum współpracowało także z placówkami oświatowymi oraz Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną i Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w celu zapewnienia dzieciom umieszczonym w pieczy wsparcia pedagoga szkolnego lub psychologa. Rodziny korzystały także ze specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, pedagogicznego i prawnego udzielanego przez pracowników Centrum oraz poradnictwa psychologicznego i terapii prowadzonej w razie potrzeb przez psychologa zatrudnionego w Centrum.

7. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania: grup wsparcia i specjalistycznego poradnictwa

Osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą zapewniono pomoc i wsparcie w ramach grup wsparcia. Spotkania odbywały się cyklicznie 1 raz w miesiącu od stycznia do czerwca 2017 roku oraz od września do grudnia 2017 roku. Spotkania grupy wsparcia dla rodzin zastępczych zawierały elementy psychoedukacyjne, a ich celem było podnoszenie umiejętności wychowawczych rodziców zastępczych, wzmocnienie poczucia ich kompetencji, pomoc rodzicom w rozwiązywaniu i przeciwdziałaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych. Grupy prowadził psycholog. W ramach tego zadania zorganizowano 10 spotkań w których wzięło udział 35 osób.

Wszystkim rodzinom zastępczym zapewniono dostęp do specjalistycznej pomocy dla dzieci, szczególnie psychologicznej i pedagogicznej. Współpracowano w tym zakresie z pedagogami szkolnymi oraz innymi podmiotami. Rodzice również korzystali z poradnictwa specjalistycznego. W zależności od potrzeb mogli korzystać z poradnictwa w Centrum, jak też Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej, OIK.

Ponadto wszystkie rodziny zastępcze objęte zostały wsparciem 3 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnionych w Centrum. Ze „Sprawozdań z efektów pracy koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej za 2017 rok", składanych przez wszystkich koordynatorów wynika, że w ciągu roku pod opieką koordynatorów było łącznie 49 rodzin

zastępczych (narastająco). W ciągu roku przeciętnie jeden koordynator obejmował swoim wsparciem ok. 15 rodzin zastępczych. Koordynatorzy współpracowali także z 7 rodzinami, w których przebywało 9 pełnoletnich wychowanków, kontynuujących naukę. Praca z rodzinami odbywała się zarówno w siedzibie Centrum, jak też w miejscu zamieszkania rodziny. Koordynatorzy często odwiedzali rodziny i prowadzili rozmowy z rodzicami oraz z dziećmi. We współpracy z rodziną zastępczą dla każdego dziecka umieszczonego w pieczy sporządzony został plan pomocy. Dla każdej rodziny prowadzono odrębną dokumentację. W celu zapewnienia jak najpełniejszego wsparcia koordynatorzy współpracowali z asystentami rodziny, pracownikami socjalnymi, placówkami oświaty i ochrony zdrowia, kuratorami, sądami, rodzicami dzieci (poza osobami pozbawionymi władzy rodzicielskiej).

W przypadku, gdy rodzina zastępcza nie mogłaby sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku, Centrum może zorganizować okresowo opiekę nad dzieckiem w rodzinie pomocowej. Z tej formy wsparcia w 2017 roku skorzystała 1 rodzina zastępcza zawodowa na okres 2 tygodni.

8. Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zwierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej

W 2017 roku nie realizowano tego zadania ze względu na brak osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub niespokrewnionej.

Na wniosek osób, które ukończą szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze i posiadają świadectwo ukończenia szkolenia, Centrum wydaje zaświadczenia kwalifikacyjne zawierające potwierdzenie ukończenie szkolenia oraz spełniania warunków określonych w art. 42 ustawy. W 2017 roku Centrum nie wydało tego typu zaświadczeń.

9. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie zaświadczeń ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego

Centrum nie prowadziło w 2017 roku szkoleń na dla kandydatów na pełnienie funkcji dyrektora, ponieważ powiat nie prowadził placówki opiekuńczo- wychowawczej typu rodzinnego.

10. Zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich

Dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych były zgłaszane do ubezpieczenia przy rodzicach zastępczych, korzystały z bezpłatnej opieki lekarskiej i miały zapewniony dostęp do niezbędnych badań lekarskich.

11. Prowadzenie rejestrów danych i przekazywanie tych danych do właściwego sądu o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka

Rejestr danych o osobach pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka był prowadzony i aktualizowany na bieżąco. Dane z rejestru zostały przekazane 2017 roku do Sądu Rejonowego w Tomaszowie Lubelskim.

12. Kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka

Centrum stale współpracowało z ośrodkami pomocy społecznej w zakresie kompletowania dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej. W 2017 roku 6 rodzinach zastępczych umieszczono 9 dzieci. W związku z powyższym Centrum nawiązywało kontakty z gminą pochodzenia dziecka w celu wymiany informacji oraz uzyskania danych o rodzinie dziecka, rezultatach pracy prowadzonej przez pracownika socjalnego/ asystenta rodziny i możliwości powrotu dziecka do rodziny.

13. Organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy

Przy zapewnianiu pieczy i wychowania dzieciom umieszczonym w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka oraz wykonywaniu innych czynności związanych z realizacją zadań rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka rodzina zastępcza oraz prowadzący rodzinny dom dziecka mogą korzystać z pomocy wolontariuszy. W roku 2017 jedna rodzina zastępcza wyraziła zainteresowania tą forma wsparcia. W związku z tym od czerwca 2017 roku Centrum prowadziło kampanię mającą na celu pozyskanie wolontariuszy, którzy chcieliby zaangażować się w pomoc rodzinom zastępczym z terenu powiatu tomaszowskiego. Na stronie internetowej oraz tablicy ogłoszeń Centrum zamieszczone były informacje o naborze wolontariuszy. W roku 2017 nie pozyskano wolontariuszy. W przypadku konieczności udzielenia dziecku pomocy w nauce, mieszkańcy miasta Tomaszów Lubelski i gminy wiejskiej Tomaszów Lubelski mieli możliwość skorzystania z pomocy organizowanej w świetlicach środowiskowych.

14. Współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z ośrodkami pomocy społecznej z terenu powiatu, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi

Centrum stale współpracowało z w/w instytucjami w zakresie sporządzania oceny sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej oraz opracowywania planu pomocy dziecku. W celu zapewnienia jak najpełniejszego wsparcia koordynatorzy współpracowali z asystentami rodziny, pracownikami socjalnymi, placówkami oświaty i ochrony zdrowia, kuratorami, sądami, rodzicami dzieci (poza osobami pozbawionymi władzy rodzicielskiej). Centrum współpracowało także z różnymi podmiotami podczas pozyskiwania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Informacje o poszukiwaniu kandydatów pojawiły się na różnych stronach internetowych.

15. Zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinna pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego

Rodziny zastępcze miały możliwość korzystania z bezpłatnego poradnictwa prawnego w zakresie prawa rodzinnego, cywilnego oraz administracyjnego. Pomoc prawna udzielana była przez pracowników merytorycznych. Głównymi tematami pomocy prawnej były sprawy dotyczące: przysługującej im pomocy finansowej, alimentów, opieki prawnej, ingerencji we władzę rodzicielską, dziedziczenia, odwołania od decyzji organów rentowych, umorzenia i odstąpienia od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy oraz regulowania kontaktów z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej. W roku 2017r udzielono 125 porad prawnych.

16. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej

Ocena sytuacji dziecka w pieczy zastępczej dokonywana była dla każdego wychowanka przynajmniej raz na 6 miesięcy, a w przypadku dzieci poniżej 3 roku życia, co najmniej raz na 3 miesiące. Ocena dokonywana była na posiedzeniu, w którym uczestniczyli: koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, rodzina zastępcza, pedagodzy, psychologowie, wychowawcy, rodzice biologiczni, przedstawiciele ośrodka adopcyjnego, kuratorzy, przedstawiciele ochrony zdrowia i inne osoby znaczące w życiu dziecka. Po dokonaniu oceny sytuacji dziecka sporządzano informację o całokształcie sytuacji osobistej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej i sytuacji rodziny dziecka. W 2017 roku sporządzono łącznie 105 informacji. W wyznaczonych ustawą terminach informacje o całokształcie sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych wraz z opiniami o zasadności dalszego pobytu w pieczy zastępczej przekazywane były do Sądu Rejonowego w Tomaszowie Lubelskim.

Centrum jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej ma obowiązek dokonywania oceny rodziny zastępczej pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy. Pierwsza ocena dokonywana jest nie później niż przed upływem roku od umieszczenia pierwszego dziecka w rodzinie zastępczej. Kolejna ocena dokonywana jest po upływie roku od dokonania pierwszej oceny, a kolejne nie rzadziej niż co 3 lata. W roku sprawozdawczym dokonano 12 ocen rodzin zastępczych pod względem predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej oraz jakości wykonywanej pracy. Każda ocena zawierała dane osobowe członków rodziny, opis sytuacji mieszkaniowej, materialnej, informacje o stanie zdrowia opiekunów dzieci, informacje o problemach w sprawowaniu pieczy zastępczej, informacje o podnoszeniu kwalifikacji przez rodziców zastępczych, ich współpracy ze szkołą, czy innymi instytucjami. Oceny te konstruowane były przy współpracy przedstawicieli ośrodków pomocy społecznej. W dokonanych ocenach uwzględniane były informacje ze szkół, opinie Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej, kuratorów sądowych. Rodzina zastępcza otrzymywała ocenę i miała możliwość wniesienia zastrzeżeń. W 2017 roku żadna rodzina nie wniosła zastrzeżeń do dokonanej oceny.

17. Przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

W ramach tego zadania w Centrum prowadzone były badania oraz wydawane opinie potwierdzające spełnianie warunków określonych w art. 42 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ustawy oraz wydawane były opinie na potrzeby Sądu zgodnie z art. 579^2. § 1. Kpc.

Badania dotyczące predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej prowadził psycholog posiadający wymagane przepisami kwalifikacje zawodowe. Badania prowadzone były przy użyciu testów psychologicznych: „Skala postaw rodzicielskich", „ACL", „Kwestionariusz CISS", „Kwestionariusz STAI", „Skala ustosunkowań interpersonalnych SUI", „IBIZO – TSM4". Następnie na podstawie wywiadu diagnostycznego, analizy dostępnej dokumentacji, przedłożonych opinii OZSS oraz wyników przeprowadzonych testów psychologicznych wydawana była opinia psychologa o predyspozycji i motywacji. W 2017 roku łącznie wydano 9 takich opinii, przy czym 3 były negatywne, a 6 pozytywnych.

Na wniosek Sądu tutejsze Centrum opiniowało kandydatów ubiegających się o pełnienie funkcji rodziny zastępczej. Opinię wydawano na podstawie analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej kandydatów oraz opinii psychologa o posiadaniu predyspozycji

i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. W 2017 roku Centrum jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej wydało 9 takich opinii o kandydatach na rodziny zastępcze.

18. Zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego

Na rzecz rodzin zastępczych prowadzone było poradnictwo specjalistyczne. Rodziny korzystały ze wsparcia pracowników Centrum, zapewniono im także możliwość udziału w grupach wsparcia organizowanych do stycznia 2017 roku cyklicznie 1 raz w miesiącu oraz możliwość współpracy z psychologiem.

19. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego

W 2017 roku Centrum przekazywało sprawozdania w wersji elektronicznej przy wykorzystaniu systemu informatycznego CAS, posiadającego akceptację Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Sprawozdania z realizacji zadań, zarówno okresowe jak i jednorazowe przekazywane były do Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz bezpośrednio do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Sprawozdania sporządzali merytoryczni pracownicy Centrum.

20. Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających

Tutejsze Centrum zgłasza dzieci z uregulowaną sytuacją prawną do Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lublinie Ośrodek Adopcyjny Filia Zamość. Zgłoszenie dziecka mimo, że ma charakter obligatoryjny, wymaga konsultacji z rodziną zastępczą, pedagogiem, psychologiem, pracownikiem socjalnym/ asystentem rodziny. W 2017 roku dokonano 3 zgłoszenia do ośrodka adopcyjnego o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, z czego dla 1 z nich nie było zasadności wszczynania procedury adopcyjnej i poszukiwania rodzin przysposabiających.

21. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

Powiat Tomaszowski za pośrednictwem Centrum w 2017 roku korzystał z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Aplikowano o środki z „Resortowego program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2017 – asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej". Otrzymano dotację ze środków MRPiPS w wysokości 48 240,00 zł. z przeznaczeniem na pokrycie części kosztów zatrudnienia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

22. Wytaczanie za rzecz obywateli powództwa o roszczenia alimentacyjne

Dyrektor Centrum wytacza powództwa o świadczenia alimentacyjne, składając w Sądzie odpowiednim dla miejsca zamieszkania rodzica pozew o zasądzenie alimentów na rzecz dzieci przebywających w pieczy zastępczej. W roku 2017 wytoczonych zostało 18 powództw, 15 z nich zakończyło się wydaniem wyroków zasądzających alimenty na rzecz dziecka. Jednocześnie prowadzona była praca z rodzicami zastępczymi, aby samodzielnie wnosili pozwy o zasądzanie alimentów na rzecz przyjętych dzieci.

23. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze

i regionalne placówki opiekuńczo- terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia zgodnie z ustawą o pomocy społecznej

Centrum organizowało pomoc osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo- wychowawcze poprzez wspieranie procesów usamodzielnienia, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Z osobami zamieszkałymi na terenie naszego powiatu prowadzona była praca socjalna, ukierunkowana głównie na podejmowanie przez nie działań w ramach aktywizacji edukacyjnej, zawodowej i społecznej oraz uzyskanie świadczeń i pomocy materialnej zgodnie z przepisami prawa. Ponadto wychowankom zapewniana była możliwość udziału w projektach do nich adresowanych (stypendia pomostowe), udzielana była również pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i życiowych.

24. Finansowanie świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo- wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych

Powiat tomaszowski za pośrednictwem Centrum finansował świadczenia na dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych. W roku 2017 w powiecie funkcjonowało 56 rodzin zastępczych, w których przebywało 84 dzieci, przy czym 55 dzieci w 40 rodzinach zastępczych spokrewnionych, 20 dzieci w 14 rodzinach zastępczych niezawodowych i 9 dzieci w 2 rodzinach zawodowych. Łącznie na opiekę i wychowanie dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej wydatkowano w roku 2017 kwotę 676 484,00 zł (w tym świadczenia miesięczne na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych, świadczenia jednorazowe na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanych do rodzin zastępczych dzieci, dodatki na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dzieci niepełnosprawnych, świadczenia jednorazowe lub okresowe na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki, dofinansowania do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania, środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku jednorodzinnym lub domu jednorodzinnym oraz środki finansowe na pokrycie kosztów związanych z remontem). Szczegółowo przedstawia to tabela nr 3.

Tabela 3. Wydatki na rodzinną pieczę zastępczą w powiecie tomaszowskim w 2017 roku w zł

Rodzaj świadczenia	Rodziny zastępcze spokrewnione		Rodziny zastępcze niezawodowe		Rodziny zastępcze zawodowe		Łącznie wydatki
	Liczba świadczeń	Wydatki	Liczba świadczeń	Wydatki	**Liczba świadczeń**	**Wydatki**	
Świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych	566	377 589	178	177 956	85	79 812	1
Dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	61	11 980	36	7 200	20	3 939	1
Świadczenia jednorazowe na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	0	0	4	6 000	2	3 000	0

Świadczenie jednorazowe lub okresowe na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	0	0	0	0	0	0	0
Dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania	6	2 400	0	0	2	800	0
Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego	0	0	0	0	17	5 808	0
Świadczenie na pokrycie kosztów niezbędnego remontu	0	0	0	0	0	0	0
Łącznie	**633**	**391 969**	**218**	**191 156**	**126**	**93 359**	**2**

Dzieci pochodzące z terenu powiatu tomaszowskiego przebywają w rodzinach zastępczych funkcjonujących w innych powiatach na terenie całego kraju. Powiat finansuje koszty pobytu dzieci w rodzinach zastępczych na podstawie zawartych porozumień. Porozumień nie zawiera się jedynie w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego. Wówczas koszty związane z utrzymaniem dziecka ponoszone są na podstawie noty obciążeniowej wystawionej przez właściwy powiat. Liczbę dzieci z powiatu tomaszowskiego przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów obrazuje tabela nr 4.

Tabela 4. Porozumienia z innymi powiatami

Lp.	**Nazwa powiatu**	**Liczba umieszczonych dzieci**	**Wydatki w zł**
1	Powiat Biłgorajski	1	14 400,00
2	Powiat Kraśnik	1	14 400,00
3	Powiat Zamojski	2	46 722,09
4	Powiat Świdnik	2	51 328,54
5	Powiat Chełm	3	18 887,18
6	Powiat Puławski	1	7 515,48
Łącznie		**10**	**153 253,29**

W placówkach opiekuńczo- wychowawczych w 2017 roku przebywało 23 wychowanków, co obrazuje tabela nr 5. W ciągu roku do całodobowych placówek opiekuńczo- wychowawczych trafiło 8 dzieci z terenu powiatu tomaszowskiego, 1 wychowanek usamodzielniło się.

Tabela 5. Dzieci w placówkach opiekuńczo- wychowawczych

Placówka opiekuńczo- wychowawcza	**Liczba dzieci**
Dom Dziecka w Zamościu	7
Dom Dziecka Nr 2 w Zwierzyńcu	2
,,Nasz Dom" w Tuligłowach	2
Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo- Wychowawcza w Łabuniach	5
Dom Dziecka Nr 1 w Zwierzyńcu	3
Pogotowie Opiekuńcze w Zamościu	4
Łącznie	**23**

Za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo- wychowawczych w 2017 roku, na podstawie zawartych porozumień z powiatami prowadzącymi placówki, powiat tomaszowski poniósł wydatki na łączną kwotę 1 000 647 zł i w stosunku do roku 2016 jest to kwota wyższa o 7 407 zł. Współpraca nie ograniczała się jedynie do finansowania pobytu dzieci w palcówkach. Pracownicy Centrum uczestniczyli także w spotkaniach zespołów stałych do spraw oceny sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej instytucjonalnej, organizowanych przez poszczególne placówki.

Od dnia 01.04.2016r. w związku wejściem w życie ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, przyznającej rodzinom świadczenie wychowawcze (program 500 plus), wprowadzono zmiany do ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej polegające na przyznaniu rodzinom zastępczym dodatku wychowawczego na dzieci umieszczone w pieczy. Dodatek wychowawczy przysługuje rodzinom zastępczym na dzieci które nie ukończyły 18 roku życia. Przy przyznawaniu niniejszego świadczenia nie uwzględnia się dochodu rodziny. Według stanu na 31 grudnia 2017r. wypłacono 725 świadczenia na łączną kwotę 357 956,40 zł.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła zmiany w sposobie funkcjonowania rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo- wychowawczych. Zmiany ustawowe wpłynęły również na wysokość nakładów finansowych powiatu na zabezpieczenie dzieciom bezpiecznego środowiska wychowawczego. Poniższa tabela obrazuje zmiany, jakie nastąpiły w tym zakresie.

Tabela 6. Porównanie wydatków ponoszonych na dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych i w placówkach opiekuńczo- wychowawczych w latach 2015- 2017

Wyszczególnienie	**2015**	**2016**	**2017**
Wydatki na rodziny zastępcze	700 556 zł	761 965 zł	676 484 zł
Wydatki na placówki opiekuńczo – wychowawcze	1 056 985 zł	993 240 zł	1 000 647 zł

Wydatki na dodatki wychowawcze	**0**	317 243 zł	357 956 zł
Łącznie wydatki na pieczę zastępczą	**1 757 541 zł**	**2 072 448 zł**	**2 035 629 zł**

Wydatki na rodziny zastępcze w stosunku do roku poprzedniego zmniejszyły się o kwotę 84 939 zł. Wydatki na placówki opiekuńczo wychowawcze wzrosły o kwotę 7 406 zł. Wzrosły także wydatki na dodatki wychowawcze dla rodzin zastępczych o kwotę 40 713 zł. Reasumując ogólne wydatki ponoszone na pieczę zastępczą w 2017r. zmniejszyły się o kwotę 36 819 zł w stosunku do roku 2016.

W 2017 roku wydatki na rodzinną pieczę zastępczą spadły ze względu na zmniejszenie się liczby rodzin zastępczych oraz dzieci w nich umieszczonych. W roku 2016 finansowano wydatki na rodzinną pieczę zastępczą w 59 rodzinach zastępczych dla 91 dzieci a w 2017r. liczba rodzin zastępczych wynosiła 56, w których umieszczono 84 dzieci. Wydatki na pieczę instytucjonalną wzrosły mimo spadku liczby dzieci ze względu na wzrost średniomiesięcznych kosztów utrzymania dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Wydatki na dodatki wychowawcze wzrosły w porównaniu do 2016 roku ze względu na fakt, iż w 2016 program ten funkcjonował od 01.04.2016r. do 31.12.2016r. w związku z powyższym liczba świadczeń była proporcjonalnie mniejsza niż w roku 2017, w którym wypłacono dodatki przez cały rok.

Można stwierdzić, że na dziecko wychowujące się w rodzinie zastępczej wydatkowano średnio znacznie mniej środków, niż na dziecko w placówce opiekuńczo – wychowawczej. Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej z włączeniem w to dodatku wychowawczego wyniósł w 2017 roku 1 026,23 zł, natomiast w placówce opiekuńczo- wychowawczej 3 625,53 zł.

25. Finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie oraz zagospodarowanie przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo- wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne

Powiat finansował pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie oraz zagospodarowanie przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo- wychowawcze. W 2017 roku łącznie wypłacono 276 świadczeń na kontynuowanie nauki na kwotę 136 978 zł, w tym: 22 wychowankom rodzinnej pieczy zastępczej w liczbie 213 świadczeń na kwotę 105 720,00 zł. oraz 9 wychowankom instytucjonalnej pieczy zastępczej w liczbie 63 świadczeń na kwotę 31 258 zł. W okresie sprawozdawczym udzielano także pomocy na usamodzielnienie w formie pieniężnej i rzeczowej. Z pomocy pieniężnej na usamodzielnienie skorzystało 10 osób, w tym: sześciu wychowanków rodzin zastępczych i 4 osoby opuszczające placówkę opiekuńczo-wychowawczą w łącznej wysokości 51 798,00 zł. Pomoc na zagospodarowanie otrzymało dwoje wychowanków rodzin zastępczych w łącznej kwocie 3 000,00 zł. oraz jeden wychowanek placówki opiekuńczo-wychowawczej w kwocie 1 500,00 zł.

26. Ustalanie odpłatności rodzicom za pobyt ich dziecka w pieczy zastępczej oraz innym osobom zobowiązanym do odpłatności a wymienionym w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Rodzice dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej zobowiązani są do ponoszenia opłat z tego tytułu. W 2017 roku opłatę ustalono 3 rodzicom a w stosunku do trzech osób wydano decyzje o umorzeniu opłaty. Ponadto wydano 21 decyzji w sprawie odstąpienia od ustalania opłat, z uwagi na trudną sytuację dochodową, majątkową,

zdrowotną i rodzinną rodzica, z uwzględnieniem Uchwały Nr XV/178/2012 Rady Powiatu w Tomaszowie Lubelskim z 11 maja 2012 roku w sprawie określenia szczegółowych warunków umorzenia w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty ponoszonej przez rodziców za pobyt dziecka w pieczy zastępczej (Dz. Urz. Woj. Lub. poz. 1798).

27. Przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji o powstaniu zaległości z tytułu ponoszenia odpłatności przez rodziców dziecka przebywającego w pieczy zastępczej.

W ramach umowy z Biurem Informacji Gospodarczej ERIF Centrum systematycznie przekazuje informację gospodarczą o powstaniu zaległości z tytułu nieponoszenia przez rodziców biologicznych opłat za pobyt dzieci w pieczy zastępczej. W rejestrze zgłoszonych jest 19 dłużników, zadłużenie wynosi 975 824,38 zł.

28. Prowadzenie spraw związanych z obowiązkiem ponoszenia przez gminę właściwą wydatków na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej w wysokości i warunkach określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Zgodnie z ustawą gmina, właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi wydatki na opiekę i wychowanie. W pierwszym roku pobytu dziecka jest to 10%, w drugim 30%, a w trzecim 50%. Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku Centrum prowadziło 44 spraw związanych z obowiązkiem ponoszenia przez gminę właściwą w/w wydatków na rzecz dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej oraz 17 spraw na rzecz dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Łączne dochody Centrum z tytułu ponoszenia przez gminy w/w wydatków w roku 2017 wyniosły 390 358,73 zł.

29. Prowadzenie spraw związanych z obowiązkiem ponoszenia przez inne powiaty wydatków na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej w wysokości i warunkach określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi wydatki na opiekę i wychowanie dziecka w rodzinie zastępczej. Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 rok Centrum prowadziło 11 spraw związanych z obowiązkiem ponoszenia opłat przez inny powiat zobowiązany ze względu na swoją właściwość. Łączne dochody z tego tytułu w 2017 roku wyniosły 137 546,41 zł.

IV SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKREU REHABILITACJI SPOLECZNEJ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Podstawa prawna do realizacji zadań z rehabilitacji społecznej

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych w art. 35a określa zadania, które realizuje powiat. Zadania dotyczące rehabilitacji społecznej wykonuje Centrum. Powiat tomaszowski otrzymuje corocznie, zgodnie z algorytmem, środki finansowe pochodzące z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Środki te zgodnie z Uchwałą nr XXIII/225/2017 Rady Powiatu w Tomaszowie Lubelskim z dnia 28 lutego 2017 roku w sprawie określenia zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz wysokości środków przeznaczonych na

ich realizację w powiecie tomaszowskim na 2017 rok z późn. zm. wydatkowane zostały na zadania określone w w/w ustawie. Inne działania na rzecz osób niepełnosprawnych: pilotażowy program „Aktywny samorząd", „Program wyrównywania różnic między regionami III". Realizacja zadań przyczyniła się do polepszenia pozycji osób niepełnosprawnych na rynku pracy i ułatwienia ich funkcjonowania w środowisku społecznym.

1. Opracowanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych

W powiecie tomaszowskim podejmowane były działania w oparciu o „Program Integracji Społecznej i Zawodowej Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Tomaszowskim na lata 2016-2022". Programem służy nakreśleniu zadań w zakresie kreowania polityki społecznej wobec osób lub grup ludności zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze względu na niepełnosprawność, wskazując działania konieczne do wykonania oraz opisuje podstawowe założenia organizacyjne i finansowe jego realizacji. Program przyjęty został Uchwałą Nr XV/157/2016 Rady Powiatu w Tomaszowie Lubelskim z dnia 27 czerwca 2016 roku.

W programie określone zostały cele główne, cele szczegółowe oraz planowane działania. Wśród celów głównych znalazły się:

I Cel główny: włączenie osób niepełnosprawnych w życie społeczne i zawodowe.

II Cel główny: Wspieranie działań instytucji, organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów prowadzących działalność na rzecz osób niepełnosprawnych.

III Cel główny: Promowanie przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Koordynatorem Programu jest Centrum. Sprawozdanie z realizacji w/w Programu w roku 2017 stanowi załącznik do „Raportu z realizacji Powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych powiatu tomaszowskiego na lata 2016- 2022".

2. Podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności

Działania te realizowane były na bieżąco i obejmowały kompleksowe wsparcie osób niepełnosprawnych. Wsparcie polegało na przyznawaniu pomocy materialnej w postaci dofinansowania ze środków PFRON, ale także obejmowało działania zmierzające do poprawy funkcjonowania osób niepełnosprawnych w wymiarze społecznym, zawodowym i osobistym.

Realizując to działania, pracownicy Centrum wzięli w 2017 roku w spotkaniu organizowanym przez Oddział ZUS, w związku z „Dniem Otwartym w ZUS dla Osób Niepełnosprawnych". Ponadto stowarzyszenia działające w powiecie na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych na bieżąco były informowane o możliwościach uzyskania wsparcia w swoich działaniach w ramach konkursów organizowanych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, programów m.in. „Aktywny Samorząd" i „Program wyrównywania różnic między regionami III", inicjatywach organizacji działających lokalnie, konsultowane były również projekty dotyczące pozyskiwania środków finansowych na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców powiatu tomaszowskiego.

3. Udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych

Osoby niepełnosprawne i ich rodziny, a także organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych korzystały z poradnictwa świadczonego przez Centrum. Informacje udzielane mieszkańcom powiatu dotyczyły głównie: uprawnień przysługujących podczas ubiegania się o wsparcie w instytucjach pomocy społecznej, możliwości ubiegania się przez osoby niepełnosprawne o dofinansowanie do zakupu niezbędnych przedmiotów

ortopedycznych i środków pomocniczych oraz sprzętu rehabilitacyjnego, zasad korzystania z dofinansowania do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym, procedur rozpatrywania wniosków o likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, możliwości ubiegania się w PZON, ZUS, KRUS o wydanie orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych, możliwości ubiegania się o świadczenia określone w ustawie o świadczeniach rodzinnych czy ustawie o pomocy społecznej. Udzielanie informacji nie było stale ewidencjonowane ze względu na to, że jest to czynność czasochłonna i przy tak dużej liczbie osób korzystających ze wsparcia Centrum nie była możliwa do wykonania. Informacje udzielane były klientom zgłaszającym się do jednostki, jak również telefonicznie.

4. Prowadzenie doradztwa na rzecz osób niepełnosprawnych

Udzielane poradnictwo i udzielanie informacji o ulgach i uprawnieniach miało na celu zwiększenie świadomości i wiedzy w zakresie ograniczeń zdrowotnych osób niepełnosprawnych oraz przybliżenie możliwości rozwoju i wyjścia z trudnych sytuacji życiowych. Poradnictwo udzielane osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom odbywało się w trybie ciągłym i na bieżąco. W 2017 roku udzielono łącznie 382 porad dotyczących głównie poradnictwa rodzinnego w sprawach opieki nad osobą niepełnosprawną, a także informacji o obowiązujących przepisach z zakresu zabezpieczenia społecznego oraz prawa rodzinnego i opiekuńczego. Poradnictwo udzielane było w siedzibie Centrum.

5. Opracowywanie i przedstawianie planów zadań i informacji z prowadzonej działalności oraz ich udostępnianie na potrzeby samorządu województwa

Na potrzeby pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych za pośrednictwem Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie przekazano pisemną informację o działaniach podejmowanych na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie tomaszowskim za rok 2017 dotyczącą m.in. realizacji zadań wynikających z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, realizacji powiatowej strategii i programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych oraz programów, projektów przy udziale środków unijnych.

6. Sporządzanie sprawozdawczości, analiz, raportów z realizowanych zadań

Na potrzeby PFRON sporządzane były kwartalne sprawozdania z realizacji zadań w ramach udzielonych dofinansowań ze środków Funduszu przekazanych algorytmem, jak również sprawozdania do Oddziału Lubelskiego PFRON z pilotażowego programu „Aktywny samorząd", „Programu wyrównywania różnic między regionami III". Obejmowały one zarówno liczbę osób, którym udzielono wsparcia finansowego, jak też kwotę wypłaconych środków finansowych, ogólną liczbę złożonych wniosków oraz zawartych umów. Ponadto na potrzeby zgłaszających się podmiotów udostępniane były dane dotyczące skali niepełnosprawności na terenie powiatu tomaszowskiego.

7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej tych osób

Stowarzyszenia działające w powiecie na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych na bieżąco były informowane o możliwościach uzyskania wsparcia w swoich działaniach w ramach otwartych konkursów organizowanych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, programów m.in. „Aktywny Samorząd", „Program wyrównywania różnic między regionami III", inicjatywach organizacji działających lokalnie. Jednocześnie Centrum stale współpracowało z przedstawicielami Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Tomaszowie Lubelskim, będących przedstawicielami organizacji osób

niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej oraz rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych.

8. Dofinansowanie ze środków PFRON do zadań z zakresu rehabilitacji społecznej:

a) dofinansowanie do uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych

W 2017 roku dofinansowanie do uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych przeznaczono kwotę 48 342,00 zł. Ze względu na niewystarczające środki finansowe w stosunku do występujących potrzeb wprowadzone zostały dodatkowe ograniczenia. Na podstawie Zarządzenia Nr 1/2017 Dyrektora Centrum z dnia 14 marca 2017 roku w sprawie dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym w 2017 roku przyjęto zasadę, że dofinansowanie do turnusu rehabilitacyjnego w 2017 roku otrzymać mogły jedynie osoby niepełnosprawne w wieku do 16 roku życia oraz osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności do turnusów: psychoterapeutycznych, nauki niezależnego funkcjonowania z niepełnosprawnością. Wnioski o przyznanie dofinansowania do Centrum złożyło 139 osób niepełnosprawnych wraz z 42 opiekunami. Dofinansowanie do turnusu rehabilitacyjnego przyznano i wypłacono 46 osobom na łączną kwotę 48 342,00 zł z tego:
- osobom ze znacznym stopniem niepełnosprawności – 3 osoby na kwotę 3798 zł
- dzieci i młodzież niepełnosprawna – 21 osób na kwotę 25 976 zł
- opiekunowie dorosłych osób niepełnosprawnych – 2 osoby na kwotę 1688 zł
- opiekunowie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej – 20 osób na kwotę 16 880 zł

Niewystarczające środki spowodowały, że 93 osoby niepełnosprawne wraz z opiekunami nie otrzymały dofinansowania ze względu na niewystarczające środki finansowe. Potrzeby zabezpieczono na poziomie 25,43%.

b) dofinansowanie ze środków PFRON sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych. imprez kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych i integracyjnych

W 2017 roku w związku ograniczonymi środkami przeznaczonymi na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej zadanie nie było realizowane.

c) dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów

Na dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym przeznaczono łącznie kwotę 331 654 zł. Przyjęto łącznie 441 wniosków w tym: 4 wnioski na sprzęt rehabilitacyjny i 437 wniosków na dofinansowanie do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych.

O dofinansowanie do zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych mogły ubiegać się osoby niepełnosprawne wymagające zaopatrzenia w tego typu przedmioty, otrzymały na ten cel dofinansowanie z Narodowego Funduszu Zdrowia oraz jeśli spełniły warunki dochodowe. W 2017 roku w ramach tego zadania przyznano dofinansowanie dla 247 osób na kwotę 322 566 zł, w tym 18 wniosków dotyczyło niepełnosprawnych dzieci i młodzieży, którym przyznano pomoc w wysokości 51 897 zł. Ponadto w ramach w/w środków 4 osobom niepełnosprawnym udzielono dofinansowania do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego. Na ten cel wydatkowano kwotę 9 088 zł. Dzięki dofinansowaniu osoby niepełnosprawne zakupiły min. bieżnię rehabilitacyjną, rower rehabilitacyjny, materac rehabilitacyjny, rotor elektryczny, matę rehabilitacyjno – ozonową, steper skrętny, drabinkę.

Najczęściej wśród przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych dofinansowanie dotyczyło zakupu pieluchomajtek, cewników, worków do zbiórki moczu, aparatów słuchowych i wkładek usznych, wózków inwalidzkich, protez oraz butów ortopedycznych. Potrzeby zabezpieczono na poziomie 56%.

d) dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych

W 2017 roku wykorzystano łącznie 142 200 zł na dofinansowanie wniosków o likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych Przyjęto łącznie 60 wniosków na kwotę 264 063 zł. W związku z ograniczoną wysokością środków pozytywnie rozpatrzono 51 wniosków, w tym:

- 17 wniosków na likwidację barier architektonicznych na kwotę 83 216 zł,
- 20 wniosków na likwidację barier w komunikowaniu się na kwotę 31 336 zł,
- 14 wniosków na likwidację barier technicznych na kwotę 27 648 zł.

Dofinansowania przeznaczono na przystosowanie 17 łazienek dla osób niepełnosprawnych ruchowo poruszających się na wózku inwalidzkim, o kulach i protezach (wymiana wanny na brodzik z kotarą, oporęczowanie łazienek, ułożenie terakoty i glazury w łazience, wymiana drzwi do łazienek na szersze), zakupiono szyny podjazdowe dla jednej osoby niepełnosprawnej poruszającej się na wózku inwalidzkim, oporęczowano schody przed wejściem do budynku mieszkalnego, wykonano podjazd przed budynkiem mieszkalnym.

W ramach likwidacji barier w komunikowaniu się 20 osób otrzymało dofinansowanie ze środków PFRON na łączną kwotę 31 336 zł. Dofinansowanie do laptopa otrzymało 9 osób niepełnosprawnych, 1 osoba otrzymała komputer stacjonarny, 1 osoba otrzymała telefon komórkowy, 9 osób otrzymało dofinansowanie do tabletu.

W ramach likwidacji barier technicznych 14 osób niepełnosprawnych otrzymało dofinansowanie ze środków PFRON do łóżek ortopedycznych na kwotę 27 648 zł.

Potrzeby w zakresie likwidacji barier pod względem liczby pozytywnie rozpatrzonych wniosków zabezpieczono na poziomie 85%.

d) dofinansowanie do rehabilitacji dzieci i młodzieży

Rehabilitacja dzieci i młodzieży zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków PFRON odbywa się poprzez realizację innych zadań. W ramach tych zadań pozytywnie rozpatrzono 20 wniosków o dofinansowanie do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych na kwotę 55 719 zł, przyznano dofinansowanie do turnusu rehabilitacyjnego na kwotę 42 856 zł dla 21 osób - dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz na kwotę 16 880 zł dla 20 opiekunów dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

e) dofinansowanie do tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika

W 2017 roku nie było osób niepełnosprawnych wymagających pomocy w tym zakresie.

9. Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej oraz nadzór nad ich działalnością

Na działalność 3 warsztatów terapii zajęciowej funkcjonujących na terenie powiatu tomaszowskiego w 2017 roku na to zadanie przeznaczono łącznie kwotę 2 221 667 zł, z tego 1 999 500 zł pochodziło ze środków PFRON (90%), a 222 167,00 zł (10%), sfinansowano ze środków własnych powiatu. W powiecie tomaszowskim funkcjonują:

1) Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Tomaszowie Lubelskim. Z usług WTZ

korzystało 50 uczestników. Całkowity koszt funkcjonowania warsztatu z uwzględnieniem wszystkich źródeł finansowania wyniósł w 2017 roku 888 667 zł, z czego ze środków PFRON pochodziło 799 800 zł oraz 88 867 zł ze środków powiatu.

2) Warsztat Terapii Zajęciowej w Muratynie prowadzony przez Urząd Gminy Łaszczów. W 2017 roku terapią w tej placówce objętych było 45 uczestników. Całkowity koszt funkcjonowania Warsztatu wyniósł w 2017 roku 799 800,00 zł, z czego ze środków PFRON pochodziło 719 820,00 zł, a ze środków powiatu 79 980,00 zł
3) Warsztaty Terapii Zajęciowej w Grabowicy prowadzony przez Urząd Gminy w Suścu. W 2017 roku terapią w tej placówce objętych było 30 uczestników. Całkowity koszt funkcjonowania Warsztatów wyniósł w 2017 roku 533 200,00 zł, z czego ze środków PFRON pochodziło 479 880,00 zł oraz 53 320,00 zł ze środków powiatu.

Centrum czuwało nad prawidłowością funkcjonowania placówek zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi. Uczestnikami warsztatu były osoby niepełnosprawne, które posiadały znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności oraz posiadały wskazania do uczestnictwa w terapii zajęciowej zawarte w orzeczeniu. Kandydaci na uczestników, po zasięgnięciu opinii Centrum, kwalifikowani byli przez Radę Programową WTZ w oparciu o orzeczenie lekarskie i wskazania do terapii zajęciowej oraz predyspozycje i zainteresowania.

W ramach prowadzonego nadzoru przeprowadzone zostały kontrole wszystkich Warsztatów Terapii Zajęciowej w zakresie działalności WTZ w 2017 roku. Kontrola WTZ w Grabowicy odbyła się 19.12.2017 roku, WTZ w Tomaszowie Lubelskim 18.12.2017 roku, WTZ w Muratynie 14.12.2017 roku. Przedmiot kontroli:

1. Prawidłowość kwalifikowania kandydatów na uczestników warsztatu.
2. Ważność posiadanych przez uczestników warsztatu orzeczeń oraz treści zawartych w nich wskazań.
3. Prawidłowość prowadzonej dokumentacji dotyczącej uczestników.
4. Działalności merytoryczna warsztatu, w tym działalność rady programowej.
5. Współpraca z rodzicami lub opiekunami uczestników.
6. Prawidłowość w zakresie zatrudnienia i kwalifikacji kadry warsztatu.
7. Zgodność postanowień umowy ze stanem faktycznym.
8. Zgodność organizacji pracy i zajęć w warsztacie z postanowieniami rozporządzenia w sprawie wtz, regulaminu organizacyjnego warsztatu oraz z umową.
9. Prawidłowość realizacji planu działalności warsztatu i indywidualnych programów rehabilitacji.
10. Prawidłowość wykorzystania środków Funduszu w danym roku kalendarzowym.

Z kontroli sporządzono protokoły pokontrolne. Nie stwierdzono uchybień i nie wydano zaleceń pokontrolnych.

10. Przygotowywanie projektów dokumentów określających treść zawieranych porozumień i umów przez organy powiatu z innymi organami lub jednostkami dotyczących prowadzonych spraw

Zadanie to realizowane było poprzez przygotowywanie projektów umów i porozumień, zarówno z innymi instytucjami i podmiotami, jak też z osobami indywidualnymi. Przygotowywano projekty umów dotyczących dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych, dofinansowania do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, projekty umów na przyznanie pomocy dla osób niepełnosprawnych w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd", „Program wyrównywania różnic między regionami III", projekty umów o przekazanie środków dla WTZ i in.

W dniu 14 lutego 2017 roku podpisano porozumienie w sprawie określenia warunków i sposobu przekazywania środków finansowych z tytułu rehabilitacji 2 uczestników Warsztatu

Terapii Zajęciowej w Oszczowie pochodzących z terenu powiatu tomaszowskiego. Powiat tomaszowski przekazał na ten cel środki za 2017 rok w łącznej wysokości 4 443,30 zł.

W dniu 28 lutego 2017 roku podpisano porozumienie w sprawie określenia warunków i sposobu przekazywania środków finansowych z tytułu rehabilitacji 1 uczestnika Warsztatu Terapii Zajęciowej w Dominikanówce pochodzących z terenu powiatu tomaszowskiego. Powiat tomaszowski przekazał na ten cel środki za 2017 rok w łącznej wysokości 1333,05 zł.

W dniu 13 marca 2017 roku podpisano porozumienie w sprawie pokrycia kosztów rehabilitacji w Warsztacie Terapii Zajęciowej w Tomaszowie Lubelskim 2 mieszkańców Powiatu Biłgorajskiego. Powiat Biłgorajski przekazał na ten cel środki za 2017 rok, w łącznej wysokości 3 554,64 zł.

11. Przeprowadzanie doraźnych kontroli u beneficjentów w zakresie likwidacji barier, zakupu sprzętu rehabilitacyjnego oraz sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

W ramach realizacji pilotażowego programu „Aktywny samorząd" w 2017 roku na podstawie upoważnienia nr OA.077.98.2017 z 13.09.2017 roku pracownicy Centrum dokonali kontroli 5 wnioskodawców w zakresie umów dofinansowania zawartych w 2016 roku. Przedmiotem kontroli było Zadanie B1 tj. likwidacja barier w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym. Kontrola nie wykazała uchybień, wszyscy wnioskodawcy posiadali zakupiony sprzęt zgodnie z przedmiotem umowy. W ramach ewaluacji pilotażowego programu „Aktywny samorząd", opracowano i rozesłano ankiety ewaluacyjne do Beneficjentów, którzy otrzymali dofinansowanie w 2016 roku.

W zakresie likwidacji barier architektonicznych przeprowadzane były kontrole po zakończeniu prac związanych z likwidacją barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych przez pracownika Centrum, inspektora nadzoru budowlanego, przy udziale wykonawcy prac oraz osoby niepełnosprawnej. Kontrole potwierdziły zgodność zrealizowanego zadania z warunkami umowy.

12. Obsługa administracyjna Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Tomaszowie Lubelskim

Zgodnie z Zarządzeniem nr 2 Starosty Tomaszowskiego z dnia 19 stycznia 2016 roku powołano Powiatową Społeczną Radę do Spraw Osób Niepełnosprawnych na lata 2016- 2019 w składzie 5 członków. W 2017 roku odbyły się 4 spotkania, w tym:

- 16.02.2017 roku - wydanie opinii w sprawie podziału środków PFRON na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej
- 07.03.2017 roku - wydanie opinii w sprawie realizacji przez powiat tomaszowski „Programu wyrównywania różnic między regionami III"
- 18.07.2017 roku - wydanie opinii w sprawie podziału środków PFRON na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej
- 11.08.2017 roku - wydanie opinii w sprawie podziału środków PFRON na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej.

W ramach w/w zadań na wniosek Przewodniczącego lub innych członków Rady organizowane były posiedzenia i przygotowywane materiały m.in. opinie projektów sprawie podziału środków finansowych PFRON, w sprawie inicjowania działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie tomaszowskim i inne.

13. Realizacja pilotażowego Programu „Aktywny samorząd"

Realizacja pilotażowego programu „Aktywny samorząd" nastąpiła na podstawie wieloletniej umowy nr AS3/000021/03/D zawartej w dniu 29 marca 2013 roku w sprawie realizacji pilotażowego programu „Aktywny samorząd" pomiędzy Państwowym Funduszem

Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych a Powiatem Tomaszowskim oraz na podstawie procedur przekazanych przez PFRON. Do umowy podpisano Aneks nr 12 z dnia 2 maja 2017 roku. W dniu 20 kwietnia 2017 roku podjęta została Uchwała Zarządu Powiatu nr 243/2017 w sprawie ustalenia zasad weryfikacji formalnej i merytorycznej wniosków oraz podejmowania decyzji o przyznaniu dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd" w 2017 roku.

W oparciu o powyższą uchwałę wnioski formalnie i merytorycznie oceniane były przez Zespół do spraw rozpatrywania wniosków dotyczących dofinansowania ze środków PFRON w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd", powołany Zarządzeniem Nr 4/2017 Dyrektora PCPR w Tomaszowie Lubelskim z dnia 28 kwietnia 2017 roku.

Zgodnie z zawartą umową dla powiatu tomaszowskiego na realizację programu pilotażowego „Aktywny samorząd" zaplanowano środki w łącznej wysokość 109 852,62 zł, w tym na realizację:

- Modułu I w wysokości 68 148 zł, w tym wydatki bieżące 3 148 zł oraz wydatki inwestycyjne 65 000 zł,
- Modułu II w wysokości 35 000 zł.

Ponadto na:

- obsługę realizacji programu w wysokości- 5 157,40 zł,
- promocję programu w wysokości - 1 031,48 zł,
- ewaluację programu w wysokości - 515,74 zł.

Wydatki na realizację programu edycja 2017 roku przedstawiają się następująco:

Moduł I - likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową

1. Obszar A, Zadanie 1- pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
   Liczba złożonych wniosków - 1, liczba podpisanych umów - 1, kwota wypłaconego dofinansowania: 2 551 zł,
2. Obszar B zadanie 1- pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
   Liczba złożonych wniosków - 4, liczba podpisanych umów - 4, kwota wypłaconego dofinansowania: 17 984 zł,
3. Obszar C zadanie 2 - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym
   Liczba złożonych wniosków- 5, liczba podpisanych umów - 5, kwota wypłaconego dofinansowania: 7 848,73 zł

4 . Obszar D – dofinansowanie lub refundacja kosztów opieki nad osobą zależną
   Liczba złożonych wniosków- 1, liczba podpisanych umów - 1, kwota wypłaconego dofinansowania: 291,97 zł

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym

Liczba złożonych wniosków - 19, liczba podpisanych umów - 18, kwota wypłaconego dofinansowania – 33 933 zł

Łącznie w edycji 2017 wydatkowano kwotę 67 286,35 zł, w tym koszty obsługi 3 130,43 zł.

14. Realizacja Programu wyrównywania różnic między regionami III

W 2017 roku powiat tomaszowski przystąpił do realizacji „Programu wyrównywania różnic między regionami III". W ramach Programu zostały złożone 4 wnioski:

1. w ramach obszaru B 2 wnioski:

- Miasta Tomaszów Lubelski na projekt p.n. „Likwidacja Barier architektonicznych poprzez budowę pochylni i przebudowę sanitariatu w Szkole Podstawowej nr 2", na kwotę: 80 143,11 zł, w tym wnioskowane dofinansowanie ze środków PFRON 22 000 zł
- Miasta Tomaszów Lubelski na projekt p.n. „Przedszkole bez barier – budowa pochylni dla osób niepełnosprawnych przy budynku Przedszkola Samorządowego nr 1 im. Jana Brzechwy w Tomaszowie Lubelskim", na kwotę: 71 602,78 zł, w tym wnioskowane dofinansowanie ze środków PFRON 20 000 zł

2. w ramach obszaru D 2 wnioski:

- Gminy Susiec na projekt p.n. „Zakup 19-osobowego autobusu przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych dla Warsztatów Terapii Zajęciowej w Grabowicy", na kwotę 266 510 zł, w tym wnioskowane dofinansowanie ze środków PFRON 180 300 zł
- Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Tomaszowie Lubelskim, z siedzibą w Tomaszowie Lubelskim na projekt p.n. „Sprawny transport", na kwotę: 171 062 zł, w tym wnioskowane dofinansowanie ze środków PFRON 119 700 zł

Dofinansowanie w ramach Programu otrzymały wszystkie projekty. Całkowita wysokość środków wydatkowanych w 2017 roku wyniosła 347 130 zł, w tym 5 130,00 zł na obsługę realizacji Programu.

V WYKAZ POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ I PIECZY ZASTĘPCZEJ NA 2018 ROK

Zgodnie z art.112 ust.12 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej /Dz.U. z 2017, poz. 1769 z późn. zm./ kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie składa radzie powiatu coroczne sprawozdanie z działalności centrum oraz przedstawia wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej.

Zgodnie ze zdiagnozowanymi na terenie powiatu tomaszowskiego potrzebami wskazane byłoby zainicjowanie lub kontynuowanie następujących działań:

1. Dążenie do pozyskiwania środków pozabudżetowych, które ułatwią realizację zadań ustawowych.
2. Dążenie do zwiększenia liczby miejsc w Ośrodku Wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi z 20 na 30 i utworzenia nowej pracowni terapeutycznej, zatrudnienie dodatkowych pracowników, podnoszenie kwalifikacji zatrudnionej kadry, dążenie do osiągnięcia określonych w przepisach standardów oraz pozyskania środków z budżetu państwa na ten cel.
3. Dążenie do podniesienia standardów usług świadczonych przez Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia w Tyszowcach oraz do pozyskania środków na ten cel z budżetu państwa.
4. Wymiana dźwigu osobowego dostosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych w budynku Domu Pomocy Społecznej w Tyszowcach, wymiana drzwi wejściowych do budynku wraz z zainstalowaniem systemu samoczynnego otwierania i zamykania, zakup nowoczesnego sprzętu rehabilitacyjnego, zakup pościeli i wyposażenia pokoi, w tym zakup łóżek rehabilitacyjnych, remonty niektórych pomieszczeń oraz dążenie do pozyskania środków na ten cel.
5. Podnoszenie kwalifikacji pracowników jednostek pomocy społeczne, realizacja szkoleń oraz superwizji.
6. Dążenie do pozyskania specjalistów w zakresie terapii długoterminowej, terapii uzależnień, psychiatrii dzieci i młodzieży.

7. Poszerzanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami realizującymi zadania na rzecz rodziny i osób niepełnosprawnych.
8. Podejmowanie działań zmierzających do utworzenia na terenie powiatu mieszkań chronionych.

Zgodnie z art. 182 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej /Dz.U. z 2018 roku, poz. 998/ Centrum w składanym coroczne sprawozdaniu przedstawia zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej. Po rocznym okresie wdrażania w/w ustawy możliwe jest określenie działań, których realizacja przyczyniłyby się do podniesienia jakości świadczonych usług:

1. Promowanie w środowisku lokalnym rodzinnych form pieczy zastępczej.
2. Pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze, dążenie do utworzenia rodziny pełniącej funkcje pogotowia rodzinnego.
3. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych.
4. Podnoszenia kwalifikacji zawodowych kadry zespołu do spraw pieczy zastępczej, doradztwo zawodowe.
5. Wsparcie istniejących rodzin zastępczych w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, zapewnienie pomocy psychologicznej, pedagogicznej oraz prawnej w szczególności w zakresie prawa rodzinnego, organizowanie pomocy wolontariuszy
6. Organizowanie grup wsparcia dla rodzin zastępczych.
7. Zacieśnienie współpracy powiatu z gminami w celu uregulowania sytuacji prawnej dziecka.
8. Organizowanie specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie i wzmocnienie kompetencji opiekuńczo - wychowawczych oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą.
11. Wsparcie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, również pod względem finansowym, a także pod względem pomocy w zatrudnieniu i możliwości uzyskania miejsca w mieszkaniu chronionym.
12. Dążenie do pozyskiwania środków zewnętrznych/ pozabudżetowych na realizację zadań związanych z systemem pieczy zastępczej.

Sprawozdanie sporządzano w oparciu o informacje sporządzone przez poszczególnych pracowników, źródła własne oraz materiały otrzymane od jednostek organizacyjnych powiatu tomaszowskiego.

Tomaszów Lubelski, maj 2018 rok

Sporządził:

Zatwierdził